

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecător Eugenia Fistican

DECIZIE

12 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecător Tatiana Vieru
judecătorii: Iurie Bejenaru, Oleg Sternioală
Mariana Pitic, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Asociația de Economii și Împrumut Mereni, în cauza civilă intentată la cererea de validare a popririi depusă de administratorul procedurii de insolvabilitate a debitorului AEI „Mereni” - Cucu Dumitru împotriva terțului poprit Lefter Natalia privind repunerea în termen a cererii, validarea popririi și încasarea sumei de 21 394 lei,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 28 decembrie 2016, prin care s-a respins cererea privind repunerea în termen a cererii de validare a popririi,

c o n s t a t ă:

La 21 aprilie 2015, administratorul procesului de insolvabilitate al AEI „Mereni” - Cucu Dumitru a înaintat în Curtea de Apel Chișinău o cerere de validare a popririi către Lefter Natalia prin care a solicitat instanței: validarea și încasarea de la terțul poprit Lefter Natalia a datoriei în mărime de 21 394 lei.

În motivarea cererii înaintate a indicat că, în rezultatul analizei actelor financiar-contabile ale AEI „Mereni”, s-a constatat că, Lefter Natalia dispune de o datorie față de AEI „Mereni” (în proces de insolvabilitate) în sumă de 21 394 lei, care s-a format ca rezultat al neonorării obligațiilor conform contractului de împrumut din 03 ianuarie 2008.

A notat că, până la moment, Lefter Natalia nu și-a onorat obligația de achitare a datoriei acumulate în sumă de 21 394 lei.

În vederea înființării popririi, administratorul procesului de insolvabilitate a înaintat la data de 21 aprilie 2015 în adresa terțului poprit o somație de înființare a popririi prin care a adus la cunoștință despre înființarea popririi și a solicitat ca în termen de 7 zile de la data comunicării popririi, terțul poprit să achite la contul de acumulare a administratorului suma datorată. Deși terțul poprit a recepționat somația înaintată de administratorul procesului de insolvabilitate, acesta nu a achitat datoria și nici nu a consemnat suma datorată.

Solicită administratorul procesului de insolvență al AEI „Mereni” - Cucu Dumitru instanței de insolvență: validarea și încasarea de la terțul poprit Lefter Natalia a sumei în mărime de 21 394 lei.

Pe parcursul examinării cauzei, la 19 decembrie 2016, lichidatorul AEI „Mereni” - Gîrleanu Natalia, a depus o cerere de modificare a cerințelor din cererea de validare a popririi, prin care a solicitat repunerea în termen a cererii de validare a popririi, validarea și încasarea de la terțul poprit Lefter Natalia a sumei în mărime de 21 394 lei.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 28 decembrie 2016, s-a respins cererea lichidatorului Gîrleanu Natalia privind repunerea în termen a cererii de validare a popririi.

S-a respins, ca fiind tardivă cererea de validare a popririi înaintată de administratorul procedurii de insolvență a debitorului AEI „Mereni” - Cucu Dumitru și lichidatorului Gîrleanu Natalia împotriva terțului poprit Lefter Natalia privind validarea popririi și încasarea sumei de 21 394 lei.

S-a desființat poprirea instituită față de terțul poprit Lefter Natalia privind încasarea sumei de 21 394 lei (f.d. 50- 54).

La 10 ianuarie 2017, Asociația de Economii și Împrumut Mereni a declarat recurs împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 28 decembrie 2016, solicitînd casarea hotărîrii cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admisă cererea de validare a popririi.

Potrivit art. 8 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, hotărîrile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat la 10 ianuarie 2017, este depus în termen.

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat că prima instanță a examinat pricina superficial, iar în concluzie a emis o hotărîre ilegală.

Menționează că, instanța de insolvență eronat a catalogat acțiunea dată ca fiind o acțiune civilă, deoarece în speța dată are loc instituirea unei popririi.

Astfel, susține că instanța de insolvență nu a aplicat corect legea materială și procedurală la examinarea acestei pricini civile. Or, în speța dată, este o executare silită prin poprire, dar nu o acțiune civilă unde se soluționează fondul pricinii.

Menționează că, administratorul procesului de insolvență după esența statutului este un organ de executare, deoarece însăși procedura de insolvență este o executare colectivă a creanțelor. Or, poprirea este o modalitate de recuperare a bunurilor în masa debitoare care nu poate fi legată de acțiunea civilă sau de un proces civil pe baze generale.

La fel, invocă că debitorul Lefter Natalia, la momentul când i s-a înaintat somația pentru rambursarea sunei împrumutate, nu a dat răspuns la somație nu a invocat nici o prescripție. Doar în instanța de judecată la validarea popririi a ridicat această întrebare, urmînd să remită răspuns la somație în care să indice toate obiecțiile sale.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

La 27 martie 2017, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului cererea de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 12 mai 2017, Lefter Natalia nu a depus referință asupra cererii de recurs depusă de Asociația de Economii și Împrumut Mereni.

Studiind materialele dosarului, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul cu menținerea hotărârii contestate, reieșind din următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 21 aprilie 2015, administratorul insolvenței a Asociației de Economii și Împrumut Mereni, Cucu Dumitru a depus împotriva Nataliei Lefter cerere cu privire la validarea popririi și încasarea datoriei, prin care a solicitat admiterea cererii de validare a popririi, validarea popririi și încasarea de la Natalia Lefter în masa debitoare a Asociației de Economii și Împrumut Mereni a datoriei în mărime de 21394 lei.

Prima instanță, examinând cererea de validare a popririi, a respins-o ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă, cu desființarea popririi.

Or, potrivit art.126 alin. (1)-(5) al Legii insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012, sunt supuse urmăririi silite prin poprire mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, titlurile de valoare, alte bunuri mobile corporale care sunt datorate debitorului ori sunt deținute în numele său de un terț sau pe care acesta din urmă i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, pot fi poprite bunurile mobile corporale ale debitorului deținute de un terț în numele lui și creanța cu termen ori sub condiție. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției.

Actele cauzei denotă faptul că, datoria la care pretinde reclamantul este din anul 2008, când a fost încheiat contractul de împrumut nr.131 între reclamanta AEI „Mereni” și Lefter Natalia.

Ca urmare, dreptul la înaintarea acțiunii civile pentru AEI „Mereni” a apărut la data când a expirat termenul limită de rambursare integrală a împrumutului acordat lui Lefter Natalia, adică la data de 20 decembrie 2008.

Conform art. 267 alin. (1) din Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Iar potrivit art. 271 din Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond.

Conform art. 272 alin. (1)-(3) din Codul civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune

se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. Dacă legea prevede altfel, prescripția începe să curgă de la data când obligația devine exigibilă, iar în cazul obligației de a nu face, de la data încălcării acesteia.

În raporturile juridice în care nu este stipulat termenul executării obligației sau în care executarea poate fi cerută oricând, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data când debitorul trebuie să execute obligația.

Din materialele dosarului rezultă că, creanța în sumă de 21 394 lei, invocată de către administratorul insolvenței AEI „Mereni”, reiese din contractul de împrumut nr.131 din 15 februarie 2008, conform căruia Lefter Natalia s-a obligat să ramburseze în termen împrumutul și să plătească dobânda aferentă până la 20 decembrie 2008, fapt confirmat prin pct. 2.6 din contractul menționat (f.d.3).

Iar potrivit pct. 5.2. al aceluiași contract, Asociația are dreptul să ceară rambursarea imediată a împrumutului în cazul în care beneficiarul nu respectă graficul de rambursare a împrumutului și dobânzii.

Ca urmare, termenul de prescripție extinctivă de 3 ani pentru înaintarea acțiunii în judecată privind încasarea sumelor ce rezultă din contractul de împrumut nr. 131 din 15 februarie 2008 a început să curgă la 20 decembrie 2008, care a expirat la 20 decembrie 2011.

Astfel, în speță, administratorul AEI „Mereni”, Cucu Dumitru a depus cererea de validare a popririi la data de 21 aprilie 2015, adică cu omiterea termenului de prescripție extinctivă. În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră justificată soluția instanței de insolvență de respingere a cererii de validare a popririi și încasarea datoriei pe motivul omiterii termenului de prescripție extinctivă, cu desființarea popririi, iar argumentul invocat de către administratorul AEI „Mereni”, Cucu Dumitru precum că, termenul de prescripție începe a curge din momentul somării, adică din 30 aprilie 2015 nu poate fi reținut, deoarece este neîntemeiat.

Or, data nașterii dreptului la acțiune pentru AEI „Mereni” este data când a expirat termenul limită de rambursare integral a împrumutului acordat lui Natalia Lefter.

Iar în cazul omiterii termenului de prescripție și pîrîtul a invocat aceasta în apărarea sa, se consideră stins dreptul subiectiv la apărarea intereselor pe calea acțiunii civile și acțiunea se va respinge ca tardivă fără a se intra în dezbateră fondului cauzei.

Prin aceasta se va respecta dreptul la apărare a Nataliei Lefter, iar prin respectarea prescripției, legislatorul garantează apărarea drepturilor ambelor părți, pentru reclamant - dreptul la acțiune, pentru Natalia Lefter - dreptul la apărare împotriva AEI „Mereni”.

Or, într-un stat de drept în care drepturile și libertățile persoanei sunt proclamate valori supreme, prescripția este menită să asigure protecția efectivă a drepturilor și intereselor legitime a persoanelor fizice și juridice.

În acest context, condițiile stabilite de legiuitor (art. 267 CC) pentru exercitarea dreptului la acțiune în interiorul termenului de prescripție, trebuie să asigure o

îmbinare echitabilă a intereselor persoanelor fizice și juridice, inclusiv dreptul de a fi examinată cauza în mod echitabil.

Dreptul la un proces echitabil include respectarea principiului egalității armelor. Aceasta presupune posibilități procesuale egale pentru părțile în proces, indiferent de calitatea lor.

Astfel că fiecare parte, atât reclamantul, cât și Natalia Lefter, trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza, în condiții care să n-o plaseze într-o situație net dezavantajoasă sau mai avantajoasă în raport cu adversarul său. Între părți trebuie să se mențină un echilibru corect.

Întru argumentarea suplimentară a concluziei enunțate că nu poate fi examinat fondul cauzei atunci când este depășit termenul de prescripție, instanța de insolvabilitate corect a invocat jurisprudența CEDO, specificând Hotărârea din 18.03.2008 în cauza *Dacia vs Moldova*, p. 77, potrivit căreia instanțele judecătorești naționale i-au permis Procurorului General, care a acționat în numele Cancelariei de Stat, să înainteze acțiunea sa împotriva întreprinderii reclamate, deși termenul general de prescripție a expirat. Instanțele judecătorești naționale au examinat litigiul. Mai mult, Curtea consideră că înrăutățirea unei situații juridice, care a devenit irevocabilă datorită aplicării termenului de prescripție sau care - după cum este în această cauză - ar fi trebuit să devină irevocabilă dacă termenul de prescripție s-ar fi aplicat fără discriminare în favoarea statului, este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice (a se vedea *mutatis mutandis*, *Popov vs Moldova* (no. 2), va. 19960/04, §53, 6 decembrie 2005).

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, hotărârea instanței de insolvabilitate este întemeiată și legală, iar argumentul invocat de către recurent este neîntemeiat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține hotărârea instanței de insolvabilitate.

În acest sens, instanța de recurs conchide că, instanța de insolvabilitate just a reținut că sunt întrunite condițiile prevăzute de art. art. 267, 271, 272 din Codul Civil și astfel fiind stabilită inexistența temeiului de repunere în termen, și anume omiterea termenului de prescripție a debitorului a fost constatată cu probe concludente și pertinente.

Suplimentar se menționează prevederile art.116 alin.(4) Cod de Procedură Civilă al RM, prin care, repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Reieșind din prevederile articolului sus menționat, instanța de recurs apreciază critic argumentele recurentului privind repunerea în termen a cererii de validare a popririi intentată în privința Nataliei Lefter.

Or, se constată că, lichidatorul a formulat solicitarea de repunere în termen a cererii de validare a popririi la 19 decembrie 2016, pe când, temeiurile care sunt invocate în susținerea repunerii în termen au fost cunoscute la momentul intentării procedurii de insolvabilitate.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de insolvență a examinat pricina sub toate aspectele și a emis o hotărâre legală, iar argumentele invocate de administratorul AEI „Mereni” în cererea de recurs sunt neîntemeiate și poartă caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține hotărârea instanței de insolvență.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă și conform art. 8 Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Asociația de Economii și Împrumut Mereni.

Se menține hotărârea Curții de Apel Chișinău din 28 decembrie 2016, în cauza civilă intentată la cererea de validare a popririi depusă de administratorul procedurii de insolvență a debitorului AEI „Mereni” - Cucu Dumitru împotriva terțului poprit Lefter Natalia privind repunerea în termen a cererii, validarea popririi și încasarea sumei de 21 394 lei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător
Judecătorii:

Tatiana Vieru

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Nicolae Craiu